

Liberala förslag för barn och unga

RAPPORT OM BARN OCH UNGA FRÅN LIBERALERNA I REGION STOCKHOLM

En god hälsa för barn och unga

Liberalerna arbetar för varje individs frihet och möjlighet att förverkliga sina drömmar. En förutsättning för detta är en god hälsa. En viktig uppgift för samhället är att skapa bra förutsättningar för barns och ungas hälsa. En god tillgänglighet till sjukvård av hög kvalitet och förebyggande insatser är en av Liberalernas främsta prioriteringar.

Det är oacceptabelt att barn och unga drabbas av orimliga väntetider till viktiga behandlingar. Övergången från att vara barn till att bli vuxen i vården ska fungera smidigt. Barn och unga bör få stöd och vård snabbt och det är viktigt att övergången till vuxensjukvården fungerar sömlöst. Barn blir, juridiskt sett, vuxna över en natt när de fyller 18 år, men det innebär inte att de nyblivna vuxna ska skjutas in i helt nya vårdformer vid samma tillfälle. Liberalerna vill därför att gränsen för överflyttning från barn- till vuxensjukvård ska vara flexibel och att den, i samråd mellan läkare och patient, ska justeras efter varje individs behov. I detta spelar primärvården en viktig roll med särskilt ansvar hos husläkaren. Liberalernas krav att alla ska erbjudas en fast namngiven husläkare inom primärvården är därför viktigt även för barn och unga.

En annan viktig satsning är att utveckla sjukvården och rehabilitering i unga patienters hem. Mobil hemsjukvård och jourläkarbilar är viktiga för barn och unga och Liberalerna vill se att ansvaret för den basala hemsjukvården på sikt förs över till kommunerna. Den ska kompletteras med avancerad och specialiserad sjukvård i hemmet samt, vid behov, paramedicinsk vård och rehabilitering för de barn som har allvarliga sjukdomar. Det är viktigt att utskrivningsplaner från slutenvård individanpassas. Liberalerna vill att samordnade individuella utskrivningsplaner från slutenvården (SIP) tas fram tillsammans med patienten för en fungerande samverkan mellan regional sjukvård och kommunala insatser. En individuell vårdplan ska tas fram även om insatserna bara ges av regional sjukvård, om patienten eller de anhöriga så begär.

Alla barn och unga kan dock inte vårdas i hemmet. För de barn och unga som vårdas på sjukhus är det viktigt med stöd och att de även i sjukhusmiljö få fortsätta vara barn. Barnkulturen i vården och lekterapi måste därför fortsatt prioriteras. Lekterapi underlättar för barnet under sjukhusvistelsen att upprätthålla kroppsliga, intellektuella och själsliga funktioner samt med bearbetning av upplevelser, både före och efter behandlingar. Även barnets syskon och anhöriga måste få bra stöd. Det är även viktigt att ungdomar i hela länet har bra tillgång till ungdomsmottagningar för stöd och hjälp till god psykisk och reproduktiv hälsa, relationer och sexuell identitet. Liberalerna vill att ungdomsmottagningarna ska byggas ut med digifysiska och enkelt tillgängliga stödinsatser och med generösa öppettider, även på kvällar och helger.

Liberalernas förslag

- Gör gränsen för överflyttning från barn- till vuxensjukvård flexibel och individanpassad
- Individuella utskrivningsplaner från slutenvård framtagna tillsammans med patienten samt individuell vårdplan på begäran av patient eller anhöriga
- Fortsätt satsningarna på barnkultur och lekterapi i vården.
- Bygg ut och modernisera ungdomsmottagningarna

Tidiga insatser ger framtida hälsa

En god och jämlik hälsa börjar med insatser tidigt i livet. Mödra- och barnhälsovården når idag så gott som alla gravida kvinnor, men det finns ett antal familjer som inte vet var de kan vända sig efter graviditeten och förlossningen. Liberalerna vill utveckla fler familjecentraler där mödra- och barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst finns under samma tak. En familjecentral kan också vara ett kunskaps- och informationscentrum med familjerådgivare, fritidsledare, psykologer och läkare. Det är också viktigt att alla nyblivna mammor har god tillgång till stöd för en fungerande amning. Den lokala mödra- och barnhälsovården är viktig, men när behoven är större måste specialisthjälp vara lättillgänglig. Amningsmottagningarna ska täcka behovet i hela Region Stockholm och Liberalerna vill se en god geografisk spridning i länet.

Idag finns även erbjudandet om fler hembesök med deltagande av familjerådgivare från socialtjänsten och barnhälsovården (BVC) hos familjer med nyfödda i några socialt utsatta områden i regionen. Det har gett goda resultat i tryggare föräldraskap, högre vaccinationsvilja och färre besök på barnakuten. Liberalerna vill undersöka om det utvidgade hembesöksprogrammet ska byggas ut till fler områden och behövande familjer.

En grundförutsättning för ett liv med god hälsa är en god tandhälsa. Barntandvården skall fortsätta att vara kostnadsfri och särskilda insatser riktas till socioekonomiskt utsatta områden. Det är även viktigt att vi fortsätter arbetet med att utveckla vaccinering av barn och unga. Idag har Sverige ett av världens mest framgångsrika vaccinationsprogram för barn där över 90 procent av alla barn vaccinerats mot olika typer av sjukdomar.

För att främja framtida hälsa är det viktigt att hälso- och sjukvården i samhandling med förskola, skola, socialtjänst och civilsamhället bidrar till en god start i livet för barn och unga. Rutiner och strukturer för samverkan mellan kommuner och region måste därför förtydligas. Liberalerna vill se ett förstärkt partnerskap mellan elevhälsan och regionens vård av barn och unga.

Många barn och unga lider av olika autoimmuna sjukdomar som kan påverka dem i sin vardag. Den vanligaste sjukdomen är astma- och allergibesvär. Regionen finansierar ett projekt med allergikonsulenter som kan stötta kommunal verksamhet, som skola och förskola, i att anpassa sina rutiner för barn med allvarlig astma- och- eller allergi. Liberalerna vill se över denna verksamhet och vid behov utöka den. Vi vill även se familjestödsprogram för mer hälsofrämjande levnadsvanor via kommunernas gemensamma folkhälsoarbete med regionen. Ett sådant exempel är Frisk skolstart som utvecklats vid Karolinska Institutet. Det behövs också en kraftsamling för att barn och unga ska röra på sig mer genom exempelvis ett samarbete mellan regionen, kommunerna, idrottsrörelsen och civilsamhället.

Liberalernas förslag

- Etablera fler familjecentraler med god geografisk spridning i länet
- Bygg ut det utvidgade hembesöksprogrammet för förstagångsföräldrar till familjer och i områden där det socioekonomiska behovet finns
- Inför familjestödsprogram för mer hälsofrämjande levnadsvanor

- Utveckla arbetet med allergikonsulenter
- Stärk samarbetet för främjandet av barn och ungas fysiska aktivitet

Digitalisering

Idag är digitala vårdtjänster en självklar och naturlig del av vårdens utbud. Utvecklingen av digitala vårdtjänster har gått snabbt de senaste åren och många barn och unga föredrar numera digitala kontaktvägar in i vården. Det är positivt om vården finns där unga människor rör sig, och tröskeln för att söka vård och information ska vara låg. Dock vill vi avskaffa den digitala utomlänsvården där vårdgivaren får mer betalt från regionen för ett vårdbesök då den är registrerad i ett annat län. Digital vård ska ha en tydlig koppling till vårdgivare i regionen som tar ett helhetsansvar för sina patienter.

Vårdnadshavare till unga i åldern 13-17 år kan idag inte vara ombud för sina barn i Regionens digitala vårdplattformar. En sådan möjlighet måste tillskapas, med bibehållen respekt för den ungas integritet, för att vårdnadshavare skall kunna stötta sina barn och fullt ut ta sitt föräldraansvar. Under Coronapandemin kunde vi se hur vaccinationen av barn försvårades på grund av olika digitala system och regler som hamnade i vägen för bland annat tidsbokningar och föräldragodkännande.

Patienter i Region Stockholm ska ha rätt till tolk och minderåriga barn ska aldrig användas som tolkar i vården. Digitala verktyg för tolkstöd ska utvecklas och användas när det är möjligt. Kommunikation om hälsoinsatser och sjukvårdsrådgivning via 1177 Vårdguiden behöver bli tillgängliga på fler språk och på fler platser i Regionen.

Idag kan det krävas att nyfödda barn har en registrerad mamma med kvinnligt personnummer för att de ska bokas in på rutinundersökningar såsom hörseltest och PKU-prov. Det skapar särskilda problem för barn födda utomlands genom till exempel värdmödraskap. Sådana administrativa spärrar ska undanröjas. Alla barn, oavsett föräldrar, har rätt att genomgå de rutinundersökningar som tillhandahålls av regionen. För att göra detta möjligt är det nödvändigt att se över de administrativa rutinerna.

Liberalernas förslag

- Ta tillvara på omställningen till mer digital vård som pandemin fört med sig
- Skapa möjlighet för vårdnadshavare att stötta sitt barn i kontakterna med vården även efter att barnet fyllt 13 år med bibehållen respekt för ungdomens integritet.
- Barn och unga ska aldrig behöva tolka till sina anhöriga - varken fysiskt eller digitalt
- Administrativa rutiner ska inte sätta stopp för rutinundersökningar av nyfödda

Fotnot: för information om vad Liberalerna vill vad gäller den växande psykiska ohälsan hos barn och unga, läs vår rapport om Psykisk ohälsa.